

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 36.

Fylke: Oppland

Tilleggsspørsmålnr. 6

Herad: V. Toten

Emne: Helsing, fakker og åtter

Bygdelag: Nerseth

Oppskr. av: Eudv. Kjølvik

Gard: Skangerud

(adresse): Kolbu

G.nr. 68 Br.nr. 2.3 og 8

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. ja

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

1. Naar man nikker med hodet betyr det ja og naar man rister paa hodet betyr det nei.
2. Jeg hilser paa alle jeg møter paa veien men er jeg i en by hilser jeg kun paa kjente. Det er ikke almindelig å hilse paa alle, det er endog de som ikke hilser paa kjente.
3. Paa danseskolen lærte vi, at de unge skal hilse først og mand paa kvinder. Det er de som synes at eldre folk eller høiere skaaende skal hilse først.
4. Enten nikke med hodet eller si gudmorn, gudag eller gutkodd.
5. Det er almindelig å ta af hatten for prestene og andre embesmenn og for slagtkvinger, likeledes for høiest.
6. Kan ikke huske, at jeg har set folk holde hat eller hne med begge hender eller under armen.
7. Tror det kom ut paa et hvordan en er kledd
8. I selskaps og ved kirken bruker man å haendhille, som regel hilser man paa barna naar man er paa besøk.
9. Ja det hender man klapper hverandre paa aksten naar man traffer gode venner.
10. Har aldrig set at noen tar av sig hatten naa kirkeklokken ringes

7459

- 11. Loven regel stear voksne folk stille og andentime med hatten i haanden for gravetstærd. Jeg tror ikke man viser nogen "vyrduad" for begrafd.
- 12. Har aldrig hørt at folk var hilst paa ting.
- 13. Det var ikke vant noe bestemt klokkeslet for de forskjellige hilsmaster
- 14. Har ikke hørt at det er usømtlig å si gomorn i utide.
- 15. Frk. Ødegaard - en gammel dame, som bodde her paa gaarden felte å være paa gomorn om aftenen. "Gomorn se brura om kvelden".
- 16. Det er mange som sier gjennom eller morn hele døgnet rundt.
- 17. Det er vel helst religiøse folk som bruker disse hilsmen. Det er sjelden å høre.
- 18. Det kan være, naar man kommer ind til folk, som sitter og spiser, at enkelte sier "velkomme".
- 19. Har ikke hørt denne hilsmen "Godag inne og". Det kan hende at man av vanvare hilser to gange paa samme person i selskap og da sier denne "man kan ikke gjøre en god ting for offi"
- 20. Før i tiden var det brukelig å banke paa gangdøren og vente til noen kom ut og da be om å faa tale med vedkommende.
- 21. Ja, naar man kommer til et hus er det brukelig å banke paa døren før man gaar ind.
- 22. Indenfra blev sagt "kom ind" og hadde man set den besøkende og det var en god ven kunde man si "hoy over"
- 24. Man skulde ta av hatten eller heven enten før eller med det samme man kom ind.
- 23. Loven regel blev man staaende til man blev best en stol.
- 25. Den besøkende skulde hilse og blev da best om å sitte

8287

26. Hvis det var en ven eller god bekjendt blev man ønsket velkommen.
27. Efter hilsingen blev den fremmede budt en stol eller man ba ham sitte.
28. Har set at konen i huset har tørket av stolen med forklaet, men det er ikke brukelig lenger. Se ovenfor.
29. Indbudne gjester blev møt i gangen eller paa gaardsplassen og ønsket velkomne.
30. Gjesterne sa farvel og tak for sig og vertskapet kunde si at det ikke var noget å takke for eller takke for at de kom.
31. Hvis man skulde reise blev man ønsket "god tur" "god reise" eller lev vel.
- b. Kanste et haandtryk, lev vel, eller tak for samveret.
32. Enkelte gjorde det især damer.
33. Det var kvinder jeg har set gjøre det, og enkelte gange mødre med barn.
34. Har ikke hørt noe spesielt navn paa kysning til avskjed.
35. Har ikke set noen kysse paa haanden. Man kunde sende slengkys med haanden.
36. Det gaar
37. Det har jeg ikke set, at noen har kysset sin egen haand uten som ovenfor nevnt å sende slengkys.
36. Det var for yrök man sendte slengkys.
38. At de skal ^{van}gode mot den og den.
39. Det er et uttrykk her "at nubbet naasaa" s-aa det har vel vært brukt i gamle dage å grii nasen mot hverandre.
40. Det var vel foraldrene som nubbet naasaa med barna.
41. Har set at voksne har tatt nasen paa barna med puke og langfingeren. Fingrene blev krøket og tok man nasen mellom fingrene og med det samme man slapp nasen stak man ^{for} mellom fingeren mellom fingrene og sa: her ser du nasen din"

- 42. Det er nok ar og til brukt å gi gøtjåke
- 43. Det er mellom foreldre og barn at dette blir brukt og rimeligvis mellom kjæresterfolk.
- 44. Til lykke blir brukt naar man hilser paa brudefolk eller paa fødselsdager. Man bruker jo ogsaa "gratulerer". I Totenviken kunde man faa ønsket: "Mange glade og lykkelige dage i det kommende aar."
- 45. For det meste blir der brukt: Ugladelig jul, godt nyttaar god praaste og enten tillykke eller gratulerer ved barnefødsel, forlovelse og bryllup.
- 46. Ved dødsfald brukes: Kondolerer.
- 47. Man sier mange tak, tusen tak og hjertelig tak for present.
- 48. Presten eller klokkeren eller en nær slektring takker enten i huset eller i kirken eller ved gravene. Jeg vet ingen betegnelse for dette. Det er gjerne i forbindelse med kranspraalegging, at man takker.
- 49. Naar man møter en, man vaimör, gaar man forbi uten å hilse eller take som man ikke ser vedkommende.
- 50. Paa Toten er det brukelig å si de til bygdefolk og de til utenbygds eller folk som nylig er kommet til bygden. F og Jer brukes vistnok ikke.
- 51. Han eller hun istedenfor de elle de blir ikke brukt.

En hilsmingsserie som foregikk her paa Skangerud i 1918

Den nye Aas kirke skulde indvies og bispem paa Hamar kom hit dagen før. Fru og pstk Ødegaard som bodde her var hans svigermor. Om eftermiddagen kom prosten fra Biri og sognepresten i V. Toten for å ordne mid indvillingen. Bispen sa da til sognepresten "De ser meget bedt ut nu hr sogneprest end sidst jeg så Dem". Det har jeg gud å takke for hr biskop". "Og du da prost du ser jo ut som sundheten selv". Det har jeg mine synder å takke for, jeg spiser nemlig for meget".
 Der kommer nok 6. har iser aldrig set.

7459